

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (veliki senat)

z dne 16. julija 2015 *

„Pritožba — Damping — Uvoz nekaterih aluminijastih folij s poreklom iz Armenije, Brazilije in Kitajske — Pristop Armenije k Svetovni trgovinski organizaciji (STO) — Člen 2(7) Uredbe (ES) št. 384/96 — Skladnost s Sporazumom o izvajanju člena VI Splošnega sporazuma o carinah in trgovini 1994 (GATT)“

V zadevi C-21/14 P,

zaradi pritožbe na podlagi člena 56 Statuta Sodišča Evropske unije, vložene 16. januarja 2014,

Evropska komisija, ki jo zastopajo J.-F. Brakeland, M. França in T. Maxian Rusche, agenti, z naslovom za vročanje v Luxembourg,

pritožnica,

ob intervenciji

Evropskega parlamenta, ki ga zastopata D. Warin in A. Auersperger Matić, agenta, z naslovom za vročanje v Luxembourg,

intervenient,

drugi stranki v postopku sta

Rusal Armenal ZAO s sedežem v Erevanu (Armenija), ki jo zastopa B. Evtimov, odvetnik,

tožeča stranka na prvi stopnji,

Svet Evropske unije, ki ga zastopajo S. Boelaert in J.-P. Hix, agenta, skupaj z B. O'Connorjem, solicitor, in S. Gublom, odvetnikom, z naslovom za vročanje v Luxembourg,

tožena stranka na prvi stopnji,

SODIŠČE (veliki senat),

v sestavi V. Skouris, predsednik, K. Lenaerts, podpredsednik, R. Silva de Lapuerta, predsednica senata, M. Ilešič, L. Bay Larsen, predsednika senata, in K. Jürimäe, predsednica senata, A. Rosas, E. Juhász, A. Borg Barthet, M. Safjan, D. Šváby, sodniki, M. Berger, A. Prechal, sodnici, J. L. da Cruz Vilaça (poročevalec) in K. Likurgos, sodnika,

generalna pravobranilka: J. Kokott,

* Jezik postopka: angleščina.

sodna tajnica: L. Hewlett, glavna administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 10. februarja 2015,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi 23. aprila 2015

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Evropska komisija s pritožbo Sodišču predlaga, naj razveljavi sodbo Splošnega sodišča Evropske unije z dne 5. novembra 2013, Rusal Armenal/Svet (T-512/09, EU:T:2013:571, v nadaljevanju: izpodbijana sodba), s katero je navedeno sodišče razglasilo za nično Uredbo Sveta (ES) št. 925/2009 z dne 24. septembra 2009 o uvedbi dokončne protidampinške dajatve in o dokončnem pobiranju začasne dajatve, uvedene na uvoz nekaterih aluminijastih folij s poreklom iz Armenije, Brazilije in Ljudske republike Kitajske (v nadaljevanju: sporna uredba) v delu, v katerem se ta uredba nanaša na Rusal Armenal ZAO (v nadaljevanju: Rusal Armenal).

Pravni okvir

Pravo STO

- 2 Svet Evropske unije je s Sklepom Sveta 94/800/ES z dne 22. decembra 1994 o sklenitvi sporazumov doseženih v Urugvajskem krogu večstranskih pogajanj (1986–1994), v imenu Evropske skupnosti, v zvezi z zadevami, ki so v njeni pristojnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 11, zvezek 21, str. 80) potrdil Sporazum o ustanovitvi Svetovne trgovinske organizacije (STO), ki je bil podpisan 15. aprila 1994 v Marakešu, in sporazume iz prilog 1, 2 in 3 tega sporazuma (v nadaljevanju: skupaj: sporazumi STO), med katerimi sta Splošni sporazum o carinah in trgovini 1994 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 11, zvezek 21, str. 91; v nadaljevanju: GATT 1994) in Sporazum o izvajanju člena VI Splošnega sporazuma o carinah in trgovini 1994 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 11, zvezek 21, str. 189, v nadaljevanju: protidampinški sporazum).

GATT 1994

- 3 Odstavek 1 člena VI GATT 1994 določa:

„Pogodbenice priznavajo, da mora biti damping, na podlagi katerega se proizvodi ene države vnašajo v gospodarstvo druge države po nižji vrednosti od normalne vrednosti teh proizvodov, obsojen, če povzroča ali grozi s povzročitvijo znatne škode uveljavljeni industriji na območju pogodbenice ali znatno zavira uveljavitev domače proizvodnje. V smislu tega člena se za izdelek, ki se izvaža iz ene v drugo državo, šteje, da je na ozemlje države uvoznice uvožen po ceni, ki je nižja od njegove normalne vrednosti, če je cena tega izdelka:

- (a) nižja od primerljive cene v redni trgovini za podoben izdelek, ki je namenjen porabi v državi izvoza;

[...]“

- 4 Druga, dopolnilna določba k odstavku 1 člena VI GATT 1994 v Prilogi I določa:

„Splošno je znano, da pri uvozu s poreklom iz države s popolnoma ali skoraj popolnoma monopolno trgovino, ko država določa notranje cene, primerljivost cen za namene odstavka 1 lahko povzroča posebne težave in da v takih primerih pogodbenice uvoznice lahko ocenijo, da je treba upoštevati možnost, da natančna primerjava z notranjimi cenami navedene države ni vedno ustrezna.“

Protidampinški sporazum

- 5 Člen 2 Protidampinškega sporazuma, naslovljen „Ugotavljanje dumpinga“, določa:

„2.1 Za namene tega sporazuma velja, da je proizvod predmet dumpinga, tj., da se vnaša v gospodarstvo druge države po nižji vrednosti, kot je normalna, če je izvozna cena proizvoda pri izvozu iz ene v drugo državo nižja od primerljive cene v redni trgovini za enak proizvod, ki je namenjen porabi v državi izvoza.

2.2 Če prodaje enakega proizvoda ni v redni trgovini na domačem trgu države izvoznice ali če zaradi določenih tržnih razmer ali nizke prodaje na domačem trgu države izvoza [...] taka prodaja ne dopušča prave primerjave, se stopnja dumpinga ugotavlja s primerjavo s primerljivo ceno enakega proizvoda ob izvozu v ustrezno tretjo državo pod pogojem, da je ta cena značilna, ali s stroški proizvodnje v državi porekla ob dodanem razumnem znesku administrativnih, prodajnih in splošnih stroškov in dobička.

[...]

2.7 Ta člen ne posega v drugo Dopolnilno določbo k odstavku 1 člena VI v Prilogi I h GATT 1994.“

Pravo Unije

Osnovna uredba

- 6 V času dejanskega stanja v postopku v glavni stvari so bile določbe, ki urejajo sprejetje protidampinških ukrepov s strani Evropske unije, določene v Uredbi Sveta (ES) št. 384/96 z dne 22. decembra 1995 o zaščiti proti dumpinškemu uvozu iz držav, ki niso članice Evropske skupnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 11, zvezek 10, str. 45), kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo Sveta (ES) št. 2117/2005 z dne 21. decembra 2005 (UL L 340, str. 17, v nadaljevanju: osnovna uredba). Osnovna uredba je bila razveljavljena z Uredbo Sveta (ES) št. 1225/2009 z dne 30. novembra 2009 o zaščiti proti dampinškemu uvozu iz držav, ki niso članice Evropske skupnosti (UL L 343, str. 51).
- 7 V uvodnih izjavah 5 in 7 osnovne uredbe je bilo navedeno:

„(5) ker novi sporazum o dumpingu, namreč [protidampinški] [s]porazum [...], vsebuje nova in podrobnejša pravila, ki se nanašajo predvsem na izračun dumpinga, postopke za začetek in izvajanje preiskav, vključno z ugotavljanjem in obravnavanjem dejstev, uvajanjem začasnih ukrepov, uvajanjem in pobiranjem protidumpinških dajatev, trajanjem in pregledom protidumpinških ukrepov in javnim razkritjem informacij, ki se nanašajo na protidumpinške preiskave; ker bi bilo glede na obseg sprememb in, da se zagotovi primerno in transparentno izvajanje novih pravil, treba vnesti besednjak novih sporazumov v zakonodajo Skupnosti v največji možni meri;

[...]

(7) ker se pri določanju normalne vrednosti za države brez tržnega gospodarstva zdi smiselno določiti pravila za izbiro primerne tretje države s tržnim gospodarstvom, ki naj se uporabi za ta namen in kjer ni mogoče, najti primerno tretjo državo in normalno vrednost določiti na kateri koli drugi razumni osnovi“.

8 Člen 1(2) navedene uredbe določa, da se izdelek „šteje kot dumpinški, če je njegova izvozna cena pri izvozu v Skupnost manjša kot primerljiva cena podobnega izdelka, ki se pojavlja v običajnem poteku trgovanja, uveljavljenim za državo izvoznico“.

9 Člen 2, od (1) do (7), osnovne uredbe je za namene ugotavljanja dampinga določal pravila za izračun normalne vrednosti. Medtem ko je v skladu s prvim odstavkom člena 2 te uredbe normalna vrednost običajno temeljila na cenah v državi izvoznici, je sedmi odstavek tega člena za uvoz iz držav brez tržnega gospodarstva določal uporabo tako imenovane metode primerljive države. Odstavek 7 tega člena je določal:

„(a) V primeru uvoza iz držav brez tržnega gospodarstva [(vključno z Albanijo, Armenijo, Azerbajdžanom, Belorusijo, Gruzijo, Severno Korejo, Kirgizistanom, Moldavijo, Mongolijo, Tadžikistanom, Turkmenistanom, Uzbekistanom)], se določi normalna vrednost na podlagi cene ali računsko določene vrednosti v tretji državi s tržnim gospodarstvom ali cene, ki velja pri izvozu iz te tretje države v druge države, vključno s Skupnostjo, ali, kjer to ni mogoče, na kateri koli drugi razumni osnovi, vključno s ceno, ki se je dejansko plačevala ali se plačuje v Skupnosti za podoben proizvod, po potrebi primerno prilagojeno [prilagojeni], tako da vsebuje razumno profitno maržo.

[...]

(b) Pri proti dampinških preiskavah v zvezi z uvozom iz Ljudske republike Kitajske, Vietnama in Kazahstana ter katere koli države, ki nima tržnega gospodarstva in je članica WTO [STO] na dan začetka preiskave, se normalna vrednost določi v skladu z odstavki 1 do 6, če se na podlagi ustrezno utemeljenih zahtevkov enega ali več proizvajalcev, vključenih v preiskavo, in v skladu z merili in postopki, določenimi v pododstavku (c), pokaže, da za tega proizvajalca ali proizvajalce prevladujejo pogoji tržnega gospodarstva glede proizvodnje in prodaje zadevnega podobnega proizvoda. Kadar ni tako, se uporabljajo pravila, določena v skladu s pododstavkom (a).

(c) Zahtevek pod pododstavkom (b) mora [...] vsebovati zadostne dokaze, da proizvajalec deluje v pogojih tržnega gospodarstva, to je če:

- se odločitve podjetij glede cen, stroškov in vložkov, vključno npr. s surovinami, stroški tehnologije in dela, obsegom proizvodnje, prodajo in vlaganji sprejemajo kot odziv na tržne signale, ki odražajo ponudbo in povpraševanje, in brez večjega vmešavanja države s tem v zvezi, stroški za glavne vložke pa v glavnem odražajo tržne vrednosti,
- imajo podjetja jasno določeno zbirko računovodskih evidenc, ki se pregledujejo neodvisno, v skladu z mednarodnimi računovodskimi standardi in se uporabljajo v vse namene,
- proizvodni stroški in finančna situacija podjetij niso podvrženi bistvenemu izkrivljanju, ki se prenaša še iz predhodnega sistema netržnega gospodarstva, zlasti v zvezi z amortizacijo sredstev, druge vrste odpisov, blagovne menjave in plačila preko kompenzacij dolgov,
- za zadevna podjetja velja stečajno pravo in pravo lastninskih razmerij, ki zagotavlja pravno varnost in stabilnost za delovanje podjetij,

in

- se pretvorbe glede menjalnega tečaja izvajajo po tržnem tečaju.

[...]“

- 10 Pri uporabi člena 2(7)(a) osnovne uredbe so se lahko v skladu s členom 9(5) osnovne uredbe določile posamične dajatve za izvoznike, ki so izpolnjevali nekatere pogoje iz zadnjenavedene določbe.

Uredba (ES) št. 2238/2000

- 11 V uvodnih izjavah od 3 do 6 Uredbe Sveta (ES) št. 2238/2000 z dne 9. oktobra 2000 o spremembah Uredbe (ES) št. 384/96 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 11, zvezek 10, str. 116) je navedeno:

„(3) Člen 2(7) [osnovne] [u]redbe [...] določa, da se [...] normalna vrednost lahko določi v skladu s pravili, ki se uporabljajo za države s tržnim gospodarstvom v primerih, ko je mogoče pokazati, da tržni pogoji prevladujejo za enega ali več proizvajalcev v preiskavi v zvezi s proizvodnjo in prodajo zadevnega proizvoda.

(4) Proces preoblikovanja v [...] Vietnamu in Kazahstanu je temeljito spremenil gospodarstva teh držav in pripeljal do nastajanja podjetij, za katera prevladujejo pogoji tržnega gospodarstva. Te [...] države so se posledično odmaknile od gospodarskih okoliščin, ki so narekovale uporabo metode primerljive države.

(5) Primerno je pregledati proti dampinško prakso Skupnosti, da bi lahko upoštevali spremenjene gospodarske pogoje [...].

(6) Primerno je tudi podobno obravnavati uvoz iz takšnih držav, ki so članice [STO] na dan začetka ustrezne proti dampinške preiskave.“

Dejansko stanje

- 12 Družba Rusal Armenal je družba proizvajalka in izvoznica izdelkov iz aluminija, ustanovljena leta 2000 v Armeniji.
- 13 Komisija je na podlagi pritožbe, vložene 28. maja 2008, začela protidampinški postopek v zvezi z uvozom nekaterih aluminijastih folij s poreklom iz Armenije, Brazilije in Ljudske republike Kitajske. Družba Rusal Armenal je izpodbijala uporabo člena 2(7) osnovne uredbe v obravnavanem primeru zlasti ob upoštevanju dejstva, da je Republika Armenija 5. februarja 2003 pristopila k Sporazumu o ustanovitvi Svetovne trgovinske organizacije, ki je bil podpisan 15. aprila 1994 v Marakešu. Družba Rusal Armenal je zaprosila tudi za status družbe, ki deluje v razmerah tržnega gospodarstva (v nadaljevanju: status TGO), ali za individualno obravnavo v smislu člena 9(5) osnovne uredbe.
- 14 Komisija je 7. aprila 2009 sprejela Uredbo (ES) št. 287/2009 o uvedbi začasne protidampinške dajatve na uvoz nekaterih aluminijastih folij s poreklom iz Armenije, Brazilije in Ljudske republike Kitajske (UL L 94, str. 17). Kot primerljiva država za izračun normalne vrednosti za proizvajalce izvoznike, ki jim status TGO ne bi bil odobren, je bila določena Turčija.
- 15 Komisija je v zvezi z odobritvijo statusa TGO družbi Rusal Armenal ugotovila, da Republike Armenije ni mogoče obravnavati kot države s tržnim gospodarstvom, ker je navedena v sprotni opombi k členu 2(7)(a) osnovne uredbe. Komisija je poleg tega menila, da družba Rusal Armenal ne ustreza merilom glede računovodskih evidenc in proizvodnih stroškov iz člena 2(7)(c), druga in tretja alineja, navedene uredbe. Glede izračuna stopnje dampa je Komisija ugotovila, da družba Rusal Armenal izpolnjuje pogoje za individualno obravnavo.

- 16 Svet je 24. septembra 2009 sprejel sporno uredbo, s katero je potrdil to presojo Komisije. Natančneje, glede tega, da se družbi Rusal Armenal ne dodeli status TGO, je v uvodni izjavi 20 te uredbe navedeno, da „je Armenija, [...], v opombi k členu 2(7)(a) osnovne uredbe izrecno navedena kot ena od držav z netržnim gospodarstvom“, da „[je] [o]bravnava proizvajalcev izvoznikov v državah z netržnim gospodarstvom, ki so članice STO, [...] navedena v členu 2(7)(b)“ in da „[je] [s]edanja preiskava [...] v celoti skladna z navedenimi določbami“.
- 17 V teh okoliščinah je bila na podlagi člena 1(2) sporne uredbe uvedena dokončna protidampinška dajatev 13,4 % na uvoz nekaterih aluminijastih proizvodov, ki jih proizvaja družba Rusal Armenal.

Postopek pred Splošnim sodiščem in izpodbijana sodba

- 18 Družba Rusal Armenal je s tožbo, ki jo je v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložila 21. decembra 2009, zahtevala razglasitev ničnosti sporne uredbe.
- 19 Družba Rusal Armenal je v podporo svoji tožbi navedla pet tožbenih razlogov. Splošno sodišče je obravnavalo zgolj prvega, torej ugovor nezakonitosti, ki je uveljavljan na podlagi uporabe člena 277 PDEU in ki temelji na tem, da so s členom 2(7) osnovne uredbe kršeni člen 2, od (1) do (6), te uredbe ter člena 2.1 in 2.2 protidampinškega sporazuma, tako da samo glede tega tožbenega razloga obstaja interes v okviru te pritožbe.
- 20 Družba Rusal Armenal je v okviru prvega tožbenega razloga, da bi upravičila možnost sodišča Unije opraviti nadzor zakonitosti v zvezi s členom 2 protidampinškega sporazuma, pri čemer je poudarila, da v skladu s sodno prakso Sodišča ta možnost obstaja, če akt Unije izrecno napotuje na posamične določbe STO ali če je Unija želela izpolniti določeno obveznost, ki jo ima v okviru STO, trdila, da uvodna izjava 5 navedene uredbe napotuje na ta sporazum in da je bila navedena uredba sprejeta z namenom, da se s pravom Unije izpolnijo mednarodne obveznosti, ki jih imajo institucije Unije na podlagi tega člena protidampinškega sporazuma.
- 21 Družba Rusal Armenal je v bistvu trdila, da izjeme, določene v členu 2(7) osnovne uredbe, za njo ni bilo mogoče uporabiti, ker ta izjema ni bila v skladu s členom 2.7 protidampinškega sporazuma v povezavi z drugo dopolnilno določbo k odstavku 1 člena VI GATT 1994 iz Priloge I k temu sporazumu. Člen 2(7) osnovne uredbe naj bi s tem, da je za uvoz s poreklom iz Armenije določil izjemo, ki ju navedeni določbi ne predvidevata, kršil splošno sistematiko členov 2.1 in 2.2 protidampinškega sporazuma v delu, v katerem se nanašajo na ugotavljanje dampa.
- 22 Splošno sodišče je z izpodbijano sodbo prvemu tožbenemu razlogu ugodilo in posledično sporno uredbo razglasilo za nično v delu, v katerem se je nanašala na družbo Rusal Armenal.

Postopek pred Sodiščem in predlogi strank

- 23 Predsednik Sodišča je s sklepom z dne 24. aprila 2014 Evropskemu parlamentu dovolil intervencijo v podporo predlogom Komisije.
- 24 Komisija in Svet Sodišču predlagata, naj:
- izpodbijano sodbo razveljavi;
 - prvi tožbeni razlog, uveljavljan pred Splošnim sodiščem, zavrne;
 - zadevo vrne v razsojanje Splošnemu sodišču, da to odloči o tožbenih razlogih od dva do pet; in

— odločitev o stroških pridržji.

25 Družba Rusal Armenal predlaga, naj se pritožba zavrne ter Svetu in Komisiji naloži plačilo stroškov.

Pritožba

26 Komisija v podporo pritožbi navaja tri pritožbene razloge.

Prvi pritožbeni razlog: Splošno sodišče je odločilo ultra petita

Trditve strank

27 Komisija s prvim pritožbenim razlogom trdi, da je izpodbijana sodba pravno napačna, ker je Splošno sodišče odločilo o ugovoru nezakonnosti, ki se nanaša na člen 2(7) osnovne uredbe, ki ga je družba Rusal Armenal uveljavljala v tožbi na prvi stopnji.

28 Komisija trdi, da je družba Rusal Armenal ta ugovor zakonitosti v repliki na prvi stopnji umaknila, tako da je bila po tem vsebina prvega tožbenega razloga pred Splošnim sodiščem omejena zgolj na to, da je Svet kršil načelo skladne razlage.

29 Družba Rusal Armenal trditve Komisije izpodbija.

Presoja Sodišča

30 Ugotoviti je treba, da na podlagi presoje vseh navedb, ki jih je družba Rusal Armenal navedla v pisanih Splošnemu sodišču, ni mogoče ugotoviti, da je med postopkom umaknila ugovor nezakonnosti člena 2(7) temeljne uredbe, ki ga je uveljavljala na podlagi člena 277 PDEU.

31 Iz teh navedb je namreč razvidno, prvič, da je družba Rusal Armenal Splošnemu sodišču predlagala, naj ugotovi, da člena 2(7) osnovne uredbe v obravnavanem primeru ni mogoče uporabiti, ker izračun normalne vrednosti v zvezi z njo na podlagi pravil, ki se nanašajo na uvoz iz držav brez tržnega gospodarstva, krši člen 2, od (1) do (6), navedene uredbe ter člena 2.1 in 2.2 protidampinškega sporazuma, in drugič, da se je družba Rusal Armenal v repliki na prvi stopnji omejila na pojasnilo svojih argumentov v zvezi s tem, pri čemer se je še naprej izrecno sklicevala na člen 277 PDEU.

32 V teh okoliščinah je treba prvi pritožbeni razlog zavrniti kot neutemeljen.

Drugi pritožbeni razlog: Splošno sodišče je napačno uporabilo pravo s tem, da je presodilo, da je namen člena 2(7) osnovne uredbe izvršitev posebnih obveznosti, sprejetih v okviru STO

Trditve strank

33 Komisija z drugim pritožbenim razlogom Splošnemu sodišču v bistvu očita, da ni upoštevalo sodbe Nakajima/Svet (C-69/89, EU:C:1991:186), ker je na podlagi ugotovitev iz točk 36 in od 53 do 55 izpodbijane sodbe presodilo, da je zakonodajalec Unije s sprejetjem člena 2(7) osnovne uredbe hotel izvršiti posebne obveznosti, ki so nastale na podlagi člena 2 protidampinškega sporazuma in druge dopolnilne določbe k odstavku 1 člena VI GATT 1994 iz Priloge I k njemu. S tem naj bi Splošno sodišče napačno ugotovilo, da je treba zakonitost člena 2(7) te uredbe presojati glede na pravila sporazumov STO.

- 34 V zvezi s tem Komisija trdi, da je namen zadnjenavedene določbe vzpostaviti „poseben režim tržnega gospodarstva“, ki se uporabi za gospodarstva, ki so v tranziciji v tržno gospodarstvo. Ta poseben režim naj ne bi temeljil na besedilu navedenih pravil sporazumov STO, ampak naj bi bil del strateške politike Unije, namenjene poplačilu truda nekdanjih držav z državno trgovino ter spodbujanju gospodarskih reform v tranzicijskih gospodarstvih in liberalizacije tržne menjave.
- 35 Družba Rusal Armenal trdi, da merilo, ki ga Komisija navaja za določitev obsega sodnega nadzora sodišča Unije glede na pravila sporazumov STO, napačno temelji zgolj na vprašanju, ali je zakonodajalec Unije hotel izvršiti posebne obveznosti, sprejete v okviru STO. Iz sodne prakse Sodišča naj bi bilo razvidno, da je treba preveriti tudi, ali zadevni akt Unije izrecno napotuje na posamične določbe prava STO, pri čemer naj bi bilo na podlagi besedila uvodne izjave 5 osnovne uredbe mogoče ugotoviti, da tako napotovanje obstaja.
- 36 Družba Rusal Armenal vsekakor meni, da je zakonodajalec Unije s sprejetjem člena 2 navedene uredbe, ki se nanaša na izračun normalne vrednosti, dejansko hotel izvršiti ? v bistvu enake – določbe člena 2 protidampinškega sporazuma in drugo dopolnilno določbo k odstavku 1 člena VI GATT 1994 iz Priloge I k temu sporazumu, na katero se sklicuje člen 2.7 protidampinškega sporazuma. To naj bi izhajalo predvsem, prvič, iz uvodne izjave 5 navedene uredbe, drugič, iz neobstoja meril v pravu Unije glede dodelitve statusa države brez tržnega gospodarstva, ki odstopajo od te druge dopolnilne določbe, in tretjič, iz dejstva, da instrumenti pristopa Republike Armenije k STO nikakor ne dopuščajo odstopanja od členov 2.1 in 2.2 protidampinškega sporazuma.

Presoja Sodišča

- 37 Najprej je treba spomniti, da se je mogoče na določbe mednarodnega sporazuma, katerega pogodbenica je Unija, v podporo tožbi za razglasitev ničnosti akta sekundarne zakonodaje Unije ali ugovoru nezakonnosti takega akta sklicevati le pod pogojema, da narava in sistematika tega sporazuma temu ne nasprotujeta in so te določbe z vidika vsebine nepogojne in dovolj natančne (glej zlasti sodbo Svet in drugi/Vereniging Milieudefensie in Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht, od C-401/12 P do C-403/12 P, EU:C:2015:4, točka 54 in navedena sodna praksa). Zgolj če sta ta pogoja kumulativno izpolnjena, se je torej mogoče na take določbe sklicevati pred sodiščem Unije kot na merilo za presojo zakonitosti akta Unije.
- 38 Glede sporazumov STO je iz ustaljene sodne prakse Sodišča razvidno, da glede na svojo naravo in sistematiko načeloma niso del pravil, na podlagi katerih je mogoče nadzirati zakonitost aktov institucij Unije (glej zlasti sodbe Portugalska/Svet, C-149/96, EU:C:1999:574, točka 47; Van Parys, C-377/02, EU:C:2005:121, točka 39, in LVP, C-306/13, EU:C:2014:2465, točka 44).
- 39 V zvezi s tem je Sodišče zlasti navedlo, da bi priznanje, da naloga zagotavljanja skladnosti prava Unije s pravili STO pripada neposredno sodišču Unije, prikrajšalo zakonodajne in izvršilne organe Unije za manevrski prostor, ki ga imajo podobni organi trgovinskih partnerjev Unije. Nedvomno so namreč nekatere pogodbenice, ki so med najpomembnejšimi trgovinskimi partnerji Unije, glede na predmet in cilj sporazumov STO ugotovile, da slednji niso med pravili, ki jih njihovi sodni organi uporabijo pri preverjanju zakonitosti pravil nacionalnega prava. Tak neobstoj vzajemnosti, če bi bil sprejet, bi lahko povzročil neuravnoteženo uporabo pravil STO (glej zlasti sodbe Portugalska/Svet, C-149/96, EU:C:1999:574, točke od 43 do 46; FIAMM in drugi/Svet in Komisija, C-120/06 P in C-121/06 P, EU:C:2008:476, točka 119, in LVP, C-306/13, EU:C:2014:2465, točka 46).
- 40 Sodišče pa je v dveh izjemnih položajih, ki izhajata iz namena zakonodajalca Unije, da omeji svoj manevrski prostor pri uporabi pravil STO, presodilo, da sodišče Unije po potrebi opravi nadzor zakonitosti akta Unije in aktov, sprejetih za njegovo uporabo, glede na sporazume STO.

- 41 Gre za, prvič, položaj, v katerem je bil namen Unije izvršiti posebno obveznost, ki jo je prevzela v okviru teh sporazumov, in drugič, položaj, v katerem zadevni pravni akt Unije izrecno napotuje na posamične določbe teh sporazumov (glej v tem smislu zlasti sodbe Fediol/Komisija, 70/87, EU:C:1989:254, točke od 19 do 22; Nakajima/Svet, C-69/89, EU:C:1991:186, točke od 29 do 32; Biret in Cie/Svet, C-94/02 P, EU:C:2003:518, točka 73, in Svet in drugi/Vereniging Milieudefensie in Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht, od C-401/12 P do C-403/12 P, EU:C:2015:4, točka 56).
- 42 V obravnavani zadevi je treba opozoriti, da je Splošno sodišče v točki 36 izpodbijane sodbe glede položaja protidampinškega sporazuma v sistematiki pravnega reda Unije po tem, ko je ugotovilo, da je iz uvodne izjave 5 osnovne uredbe razvidno, da je Unija to uredbo sprejela, da bi izpolnila mednarodne obveznosti, navedlo, da je Unija s členom 2 navedene uredbe, naslovljenim „Ugotavljanje dampinga“, hotela izvršiti posebne obveznosti iz člena 2 protidampinškega sporazuma, ki se nanašajo tudi na ugotovitev obstoja dampinga.
- 43 V teh okoliščinah je treba preveriti, ali je izpodbijana sodba, kot trdi Komisija, pravno napačna v delu, v katerem vsebuje navedeno ugotovitev glede člena 2(7) osnovne uredbe.
- 44 V zvezi s tem je treba najprej poudariti, da je Sodišče v nekaterih primerih sprejelo, da je lahko protidampinški sistem STO izjema od splošnega načela, v skladu s katerim sodišče Unije ne opravlja nadzora nad zakonitostjo aktov institucij Unije na podlagi njihove skladnosti s pravili sporazumov STO (glej v tem smislu sodbe Nakajima/Svet, C-69/89, EU:C:1991:186, točke od 29 do 32; Petrotub in Republica/Svet, C-76/00 P, EU:C:2003:4, točka 55 in 56, ter Svet in drugi/Vereniging Milieudefensie in Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht, od C-401/12 P do C-403/12 P, EU:C:2015:4, točka 59).
- 45 Vendar mora biti za priznanje take izjeme v posameznem primeru pravno zadostno dokazano tudi, da je zakonodajalec izrazil svoj namen, da s pravom Unije izvaja posebno obveznost, sprejeto v okviru sporazumov STO.
- 46 V zvezi s tem, kot je generalna pravobranilka navedla v točki 42 sklepnih predlogov, ne zadošča, da iz uvodnih izjav k zadevnemu aktu Unije na splošno izhaja, da je treba ta akt sprejeti ob upoštevanju mednarodnih obveznosti Unije. Nujno pa je, da je iz posamične izpodbijane določbe prava Unije mogoče sklepati, da je njen namen, da se s pravom Unije izvaja posebna obveznost, ki izhaja iz sporazumov STO.
- 47 Glede člena 2(7) osnovne uredbe je treba najprej ugotoviti, da ta določba, ki je nadaljevanje navedb iz uvodne izjave 7 te uredbe, vzpostavlja poseben režim, ki določa podrobna pravila za izračun normalne vrednosti v zvezi z uvozom iz držav brez tržnega gospodarstva, vključno z Armenijo. Glede tega uvoza navedena določba namreč v pododstavku (a) določa, da se normalna vrednost določi na podlagi cene ali računsko določene vrednosti v tretji državi s tržnim gospodarstvom ali cene, ki velja pri izvozu iz te tretje države v druge države, vključno z Unijo, ali, če to ni mogoče, na kateri koli drugi razumni podlagi, vključno s ceno, ki se je dejansko plačevala ali se plačuje v Uniji za podoben proizvod, po potrebi primerno prilagojeni, tako da vsebuje razumno profitno maržo. V pododstavku (b) te določbe je določeno tudi, da se pri protidampinških preiskavah v zvezi z uvozom iz katere koli države brez tržnega gospodarstva, ki je članica STO na dan začetka preiskave, normalna vrednost določi v skladu z odstavki od 1 do 6, če se pokaže, da za tega proizvajalca ali proizvajalce prevladujejo pogoji tržnega gospodarstva, določeni v pododstavku (c), glede proizvodnje in prodaje zadevnega podobnega proizvoda.
- 48 V zvezi s tem je treba poudariti, da je člen 2(7) osnovne uredbe izraz volje zakonodajalca Unije, da na tem področju uveljavi pristop, lasten pravnemu redu Unije.

- 49 Kot je razvidno iz uvodnih izjav Uredbe št. 2238/2000, s katero je bila spremenjena osnovna uredba, namreč pravila iz člena 2(7) osnovne uredbe, ki se uporabijo za uvoz iz držav članic STO brez tržnega gospodarstva, temeljijo na okoliščini nastanka podjetij v teh državah, ki po sprejetju gospodarskih reform delujejo v razmerah tržnega gospodarstva.
- 50 Ker protidampinški sporazum ne vsebuje posebnih pravil za tovrstne države, ni mogoče ugotoviti korelacije med pravili iz člena 2(7) osnovne uredbe, ki se nanašajo na uvoz iz držav članic STO brez tržnega gospodarstva, in pravili, opredeljenimi v členu 2 protidampinškega sporazuma. Iz tega sledi, da navedene določbe osnovne uredbe ni mogoče šteti za ukrep, ki je namenjen temu, da se v pravnem redu Unije zagotovi izvršitev posebne obveznosti, sprejete v okviru STO.
- 51 Člen 2.7 protidampinškega sporazuma v povezavi z drugo dopolnilno določbo k odstavku 1 člena VI GATT 1994 iz Priloge I k temu sporazumu, na katero se prvonavedeni člen sklicuje, take ugotovitve ne more omajati. Dopolnilna določba se namreč poleg tega, da ne določa nobenega natančnega pravila za izračun normalne vrednosti, nanaša zgolj na okoliščino, v kateri je trgovina popolnoma ali skoraj popolnoma monopolna in v kateri vse notranje cene določa država.
- 52 Navedene ugotovitve ne izpodbije niti to, da je v uvodni izjavi 5 osnovne uredbe navedeno, da je treba pravila protidampinškega sporazuma prenesti v pravo Unije „v čim večji meri“. Kot je generalna pravobranilka navedla v točkah 44 in 46 sklepnih predlogov, je treba to besedilo namreč razumeti tako, da zakonodajalec Unije, čeprav je hotel upoštevati pravila protidampinškega sporazuma pri sprejemanju osnovne uredbe, ni izrazil, da hoče v navedeno uredbo prenesti vsako od teh pravil. Ugotovitev, da je namen člena 2(7) osnovne uredbe izvršitev posebne obveznosti iz člena 2 protidampinškega sporazuma, torej nikakor ne more temeljiti izključno na besedilu te uvodne izjave.
- 53 V teh okoliščinah je treba ugotoviti, da je, kot je generalna pravobranilka navedla v točkah 50 in 51 sklepnih predlogov, zakonodajalec Unije izvedel svojo zakonodajno pristojnost glede izračuna normalne vrednosti v zvezi z uvozom iz držav brez tržnega gospodarstva, pri čemer je uporabil pristop, lasten pravnemu redu Unije, in da torej ni mogoče dokazati volje zakonodajalca Unije, da s sprejetjem člena 2(7) osnovne uredbe izvrši posebne obveznosti iz člena 2 protidampinškega sporazuma.
- 54 Iz navedenega je razvidno, da je Splošno sodišče s tem, da je presodilo drugače, napačno uporabilo pravo.
- 55 V teh okoliščinah je treba drugemu pritožbenemu razlogu ugoditi.
- 56 Izpodbijano sodbo je treba zato v celoti razveljaviti, ne da bi bilo treba obravnavati tretji pritožbeni razlog, ki ga je Komisija navedla v podporo pritožbi in ki se nanaša na kršitev splošnega načela institucionalnega ravnovesja.

Tožba pred Splošnim sodiščem

- 57 V skladu s členom 61 Statuta Sodišča Evropske unije lahko, če je pritožba utemeljena, Sodišče razveljavi odločbo Splošnega sodišča in torej samo dokončno odloči o zadevi, če stanje postopka to dovoljuje, ali pa jo vrne v razsojanje Splošnemu sodišču.
- 58 V obravnavanem primeru Sodišče meni, da je treba dokončno odločiti o prvem tožbenem razlogu družbe Rusal Armenal, s katerim ta predlaga razglasitev ničnosti sporne uredbe.
- 59 V zvezi s tem je treba poudariti, da v obravnavanem primeru ne gre za nobenega od dveh izjemnih položajev, navedenih v členu 41 te sodbe. Prvič, kot je bilo ugotovljeno v točki 53 te sodbe, ni mogoče ugotoviti volje zakonodajalca Unije, da se s sprejetjem člena 2(7) osnovne uredbe izvršijo posebne

obveznosti iz člena 2 protidampinškega sporazuma. Drugič, člen 2(7) navedene uredbe izrecno ne napotuje na nobeno posamično določbo protidampinškega sporazuma, splošno sklicevanje na določbe tega sporazuma v uvodni izjavi 5 te uredbe pa samo po sebi ne zadošča za ugotovitev obstoja takega napotovanja (glej v tem smislu sodbe Van Parys, C-377/02, EU:C:2005:121, točka 52; FIAMM in drugi/Svet in Komisija, C-120/06 P in C-121/06 P, EU:C:2008:476, točki 113 in 114, ter Svet in drugi/Vereniging Milieudefensie in Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht, od C-401/12 P do C-403/12 P, EU:C:2015:4, točka 58).

- 60 V teh okoliščinah je treba prvi tožbeni razlog, ki ga je družba Rusal Armenal navedla v podporo predlogu za razglasitev ničnosti sporne uredbe, zavrniti, ker sodišče Unije v skladu z voljo zakonodajalca nadzoruje zakonitost izračuna normalne vrednosti v zvezi s proizvodi, ki jih izdelava družba Rusal Armenal, ob upoštevanju zgolj člena 2(7) osnovne uredbe.
- 61 Vendar ker Splošno sodišče ni preučilo tožbenih razlogov od dva do pet, ki jih je v utemeljitev ničnostne tožbe navedla družba Rusal Armenal, Sodišče meni, da stanje postopka ne dovoljuje, da bi samo dokončno odločilo o zadevi.
- 62 Zato je treba zadevo vrniti v razsojanje Splošnemu sodišču, da to odloči o tožbenih razlogih od dva do pet.

Stroški

- 63 Ker se zadeva vrne v razsojanje Splošnemu sodišču, se odločitev o stroških pridrži.

Iz teh razlogov je Sodišče (veliki senat) razsodilo:

- 1. Sodba Splošnega sodišča Evropske unije Rusal Armenal/Svet (T-512/09, EU:T:2013:571) se razveljavi.**
- 2. Zadeva se vrne v razsojanje Splošnemu sodišču Evropske unije, da odloči o tožbenih razlogih, o katerih se ni izreklo.**
- 3. Odločitev o stroških se pridrži.**

Podpisi